

PROTOKÓŁ

kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu

Jednostka kontrolowana

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu
ul. Jarosława Dąbrowskiego 4
72-600 Świnoujście
e-mail: sekretariat@mopr.swinoujście.pl
ePUAP: /MOPR/SkrytkaESP

Kontrolujący

1. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 2. Iwona Szczygieł – straszy inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 73/2023 z dnia 17 maja 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.).

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu oraz Prezydent Miasta Świnoujście zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 18 maja 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

Termin i miejsce przeprowadzenia kontroli

Kontrolę przeprowadzono w dniach 22 – 26 maja 2023 r. w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W okresie podlegającym kontroli funkcję Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie sprawowała Pani Gabriela Poniedziałek – Petruk.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Dyrektora Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

(akta kontroli str. 1 - 20)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „MOPR” – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu;

2. „Gmina” – Gmina Świnoujście,
3. „ustawa o pomocy społecznej”, „ustawa” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2024 r., poz. 572),
5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M. P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.);
6. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” lub „rozporządzenie” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893 ze zm.),
7. „Rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych” – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz.1598 ze zm.),
8. „Rejestr” - rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach,
9. „ŚDS” – środowiskowy dom samopomocy,
10. „NSA” – Naczelny Sąd Administracyjny,
11. „WSA” – Wojewódzki Sąd Administracyjny,
12. „ZUS” – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

I. Organizacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu powstał na mocy Uchwały Nr V/28/99 Rady Miasta Świnoujście z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

W kontrolowanym okresie organizację i działania Ośrodka określały:

1. Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, który został przyjęty Uchwałą Nr XXI/167/2012 Rady Miasta Świnoujście z dnia 23 lutego 2012 r., zmieniony w kontrolowanym okresie Uchwałą Rady Miasta Świnoujście Nr LXIII/495/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. Statut uwzględnia zadania określone w ustawie o pomocy społecznej.
Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawował Prezydent Miasta Świnoujście.
2. Regulamin Organizacyjny Ośrodka, został wprowadzony zarządzeniem nr 37/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu. Dokument uwzględniał zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej.
Struktura organizacyjna obejmowała następujące komórki organizacyjne i stanowiska pracy:
 - dyrektor,
 - zastępca dyrektora,
 - główny księgowy,
 - dział finansowo – księgowy,
 - dział pracy socjalnej,
 - dział świadczeń,
 - dział świadczeń rodzinnych,

- dział usług opiekuńczych,
- dział pieczy zastępczej i poradnictwa specjalistycznego,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy,
- Biuro ds. obsługi osób z niepełnosprawnością,
- Biuro ds. obsługi informatycznej,
- samodzielne stanowiska pracy.

W okresie podlegającym kontroli MOPR realizował, m.in. zadania gminy z zakresu pomocy społecznej:

- praca socjalna,
- udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej,
- dożywianie dzieci,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania

(akta kontroli str. 21 – 24)

Dyrektor MOPR poinformowała, że cyt. „Pracownicy MOPR realizują liczne programy i projekty zlecone z zakresu administracji rządowej, które odpowiadają potrzebom społeczności lokalnej, m.in. Opieka 75 +, Korpus Wsparcia Seniora, Posiłek w szkole i w domu. Ponadto, Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością, Asystent rodziny, Aktywny Samorząd, Gminny Program Wsparcia Rodziny, Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej, Bon Wyspiarza Seniora, Razem ku bezpiecznej przyszłości dla osób, które opuściły Ukrainę w związku z sytuacją kryzysową.”

(akta kontroli str. 41)

W okresie objętym kontrolą siedziba Ośrodka mieściła się przy ul. J. Dąbrowskiego 4 w Świnoujściu, w budynku wielopiętrowym, wyposażonym w podjazd oraz windę. Osoby z niepełnosprawnościami posiadały dostęp do wszystkich pomieszczeń biurowych Ośrodka.

Pracownicy socjalni przyjmowali klientów w siedzibie ośrodka w godzinach od 7.30 do 10.00 oraz od 14.00 do 15.30. W godzinach od 10.00 do 14.00 odbywały się dyżury, podczas których wyznaczeni pracownicy przyjmowali osoby zgłaszające się do Ośrodka.

Zgodnie z umową zawartą przez Gminę Miasto Świnoujście z Bankiem PKO S. A. świadczenia były wypłacane na indywidualne konta bankowe, wypłata świadczeń mogła być również realizowana za pomocą karty prepaid. Do grudnia 2022 r. świadczenia były wypłacane przekazem pocztowym.

Pomieszczenia biurowe pracowników socjalnych były wyposażone w sprzęt biurowy oraz komputerowy z systemem informatycznym firmy SYGNITY.

Dokumentacja dotycząca klientów przechowywana była w szafach, zamykanych na klucz.

Dyrektor lub jego zastępca przyjmowali interesantów w sprawie skarg i wniosków dwa razy w tygodniu. Skargi i wnioski dotyczące działalności Ośrodka można było składać w sekretariacie. W trakcie kontroli ustalono, że na tablicy ogłoszeń, znajdującej się na korytarzu Ośrodka udostępniona była ww. informacja.

W jednostce prowadzony był rejestr skarg i wniosków. Z przedłożonego rejestru wynika, że w okresie podlegającym kontroli wpłynęły 4 skargi na pracowników socjalnych (w 2022 r. – 3 skargi, w 2023 r. – 1 skarga). W każdej sprawie osoby wnoszące skargę otrzymały odpowiedź uzasadniającą sposób jej załatwienia. Skargi zostały uznane za bezzasadne.

(akta kontroli str. 23 - 25)

Dyrektor Ośrodka w myśl art. 110 ust. 7 ustawy została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Świnoujście nr WO-KP.0052.10.2012 z dnia 26 stycznia 2012 r. Do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie z art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej zostało upoważnionych 3 pracowników Ośrodka.

(akta kontroli str. 21)

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni po terenie Świnoujścia poruszali się pieszo lub komunikacją miejską, z wykorzystaniem karnetów na przejazdy. Wyjścia w rejon pracowników socjalnych były ewidencjonowane w rejestrze. Każdy z pracowników socjalnych posiadał własną ewidencję wyjść w rejon. Ewidencja wskazywała: datę wyjścia, adres oraz cel wyjścia, godzinę wyjścia i powrotu oraz podpis pracownika, uwagi np. czy zastano klienta w mieszkaniu, czy pracownikowi towarzyszył drugi pracownik socjalny. Ewidencja wyjść była prowadzona na bieżąco, w sposób rzetelny.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek posiadał przepisy kancelaryjne wprowadzone zarządzeniem nr 4/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu z dnia 11 lutego 2016 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej, instrukcji o organizacji i zakresie działania składnicy akt oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt. Wykonanie zarządzenia powierzono pracownikowi ds. kancelarii i archiwizacji. W okresie podlegającym kontroli ww. zarządzenie zostało zmienione zarządzeniem nr 1/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej i jednolitego rzeczowego wykazu akt. Zarządzenia zostały wprowadzone po uzgodnieniu ich z Dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie.

W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni posiadali aktualne legitymacje służbowe, zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu.

W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się pisemne upoważnienia Dyrektora MOPR do przetwarzania danych osobowych oraz pisemne zobowiązania pracowników socjalnych do zachowania w tajemnicy, pozyskanych w trakcie wykonywania obowiązków służbowych informacji.

Korespondencja wpływająca do Ośrodka była rejestrowana w dzienniku korespondencji przychodzącej, korespondencja wychodząca była wpisywana do

rejestrów znajdujących się w poszczególnych działach i odnotowywana w kartach przekazania korespondencji do wysyłki znajdującej się w sekretariacie.
Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.
(akta kontroli str. 24 - 25)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu na dzień rozpoczęcia kontroli zatrudnionych było 106 pracowników, w tym 17 pracowników socjalnych realizujących zadania, o których mowa w art. 121 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej i jeden pracownik socjalny nie wykonujący tych zadań.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Z uwagi na fakt, że podczas ostatniej kontroli kompleksowej z zakresu pomocy społecznej przeprowadzonej w dniach 1 - 3 lutego 2017 r. stwierdzono, że Pani Gabriela Poniedziałek – Petruk, zatrudniona na stanowisku Dyrektora MOPR w Świnoujściu od 8 maja 2001 r. spełniała wymogi ustawowe. W związku z tym odstąpiono od kontroli tego obszaru.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni posiadali wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 ustawy dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

Ośrodek w Świnoujściu ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców gminy wynosiła 36 767 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Dyrektor MOPR poinformowała cyt. „Obecnie na dzień 22.05.2023 r. zatrudnionych jest 18 pracowników socjalnych i 1 kierownik posiadający uprawnienia pracownika socjalnego, w tym 17 pracowników socjalnych przeprowadzających wywiady środowiskowe i prowadzących pracę socjalną, a jeden (z osiemnastu) pracownik socjalny obecnie nie realizuje zadań określonych w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, gdyż sprawuje funkcję przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego.” Zespół kontrolujący ustalił, że jeden z pracowników socjalnych zatrudniony był na $\frac{3}{4}$ etatu. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka nie był zgodny z art. 110 ust.

11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej. W MOPR na dzień rozpoczęcia kontroli, zatrudnienie pracowników socjalnych w przeliczeniu na etaty wynosiło 17,75.

Fakt posiadania przez jednego z kierowników uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego nie był tożsamy z jego zatrudnieniem na stanowisku pracownika socjalnego.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, który nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego. Pracownik socjalny zatrudniony na $\frac{3}{4}$ etatu otrzymywał dodatek w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest zobowiązany, m.in. podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni wzięli udział w szkoleniach:

- Superwizja osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 14 osób,
- Techniki i metody motywowania do działania, aktywizowania i usamodzielniania podopiecznych pomocy społecznej – 18 osób,
- Postępowanie administracyjne w pracy pracowników MOPR – 11 osób,
- Opracowanie narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu – Strategor – 1 osoba,
- Pomoc dziecku zagrożonemu FAS/FASD i jego rodzinie – 6 osób,
- Rodzinny wywiad środowiskowy – 2 osoby,
- Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego – 16 osób.

(akta kontroli str. 27 – 34)

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

III. Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina Świnoujście posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto Uchwałą Nr XLV/341/2017 Rady Miasta Świnoujście z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świnoujściu na lata 2017 – 2026.

Stwierdzono, że w dokumencie nie wskazano ram finansowych, a jedynie źródła finansowania.

Przy konstruowaniu ram finansowych strategii konieczne jest przeanalizowanie budżetu określonej jednostki samorządu terytorialnego. Wobec niedoprecyzowania przez ustawodawcę tego co powinny zawierać ramy finansowe, zaleca się, aby strategia zawierała co najmniej źródła finansowania i prognozowane kwoty maksymalne w każdym roku obowiązywania dokumentu. Samo wskazanie źródeł finansowania nie zawiera informacji o rzeczywistej możliwości realizacji celów wyznaczonych w strategii, nie wiadomo bowiem o jakie konkretnie środki chodzi, nie sposób również

ocenić adekwatności celów do możliwości. Pożądane byłoby więc podanie przewidywanych kosztów każdego zadania, które przewidziano do realizacji. Powinno to być stosowane w przypadku strategii obejmujących krótki horyzont czasowy, w przypadku zaś strategii długookresowych można przyjąć zasadę podawania ram finansowych na okres 3–4 najbliższych lat oraz zaplanowanie procedury aktualizowania ram finansowych strategii.

Pozostałe elementy Strategii, wynikające z art. 16b ustawy o pomocy społecznej były w dokumencie.

W Strategii zaplanowano w następujący sposób monitoring wdrażanych działań, cyt. „Zespół ds. monitoringu będzie składał Prezydentowi Miasta Świnoujście raport z monitoringu Strategii do końca sierpnia za rok poprzedni”.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że raport z monitoringu Strategii za rok 2021 zespół ds. monitoringu przekazał w dniu 11 sierpnia 2022 r. Raport za 2022 r. był w trakcie przygotowania.

(akta kontroli str. 35 – 36)

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

W myśl powyższych przepisów w kontrolowanym okresie została opracowana ocena zasobów pomocy wraz z rekomendacjami. Ustalono, że w okresie poddanym kontroli ocena zasobów pomocy została przekazana Radzie Miasta Świnoujście oraz Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego w terminach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej dyrektor ośrodka pomocy społecznej składa radzie miejskiej coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W okresie podlegającym kontroli zostały sporządzone sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie z obowiązującym w kontrolowanym okresie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. W toku czynności kontrolnych ustalono, że sprawozdania resortowe były przekazywane w terminach określonych w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

(akta kontroli str. 36 – 37)

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy zapewnienie tymczasowego schronienia. Zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, w schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog, gmina powinna realizować ww. zadanie poprzez każdą z tych form schronienia.

Gmina Świnoujście, w okresie podlegającym kontroli, zapewniała pomoc w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych oraz ogrzewalni, na podstawie umowy o realizację zadania publicznego, która została zawarta z Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej na rok 2022 i 2023.

Z pomocy w formie schronienia w kontrolowanym okresie skorzystało 61 osób (51 mężczyzn i 10 kobiet).

W okresie podlegającym kontroli Gmina nie zapewniała schronienia w formie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni.

Po zakończeniu kontroli Gmina podjęła działania mające na celu zapewnienie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Podmiotem realizującym zadanie było Stowarzyszenie "Z sercem na dłoni" (informacje pozyskane z Rejestru).

Na dzień sporządzenia protokołu Gmina nie udzielała schronienia we wszystkich formach wskazanych w ustawie, tj. w formie noclegowni. Stanowi to naruszenie art. 48a ust. 1 ustawy.

(akta kontroli str. 37 – 38)

W myśl art. 48a ust. 11 ustawy wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach. Zgodnie z art. 48a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Zgodnie z art. 18a ust. 11c Gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. W toku kontroli ustalono, że Gmina zgłosiła dane do rejestru w ustawowym terminie.

Dyrektor MOPR poinformowała, że osoby bezdomne uzyskiwały wsparcie ze strony streetworkera (zatrudniony w okresie podlegającym kontroli na umowę zlecenie).

(akta kontroli str. 38)

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogły korzystać ze wsparcia działającego na terenie Gminy środowiskowego domu samopomocy, który jest przeznaczony dla 19 uczestników. W 2022 r. z usług ŚDS skorzystało 21 osób, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli z usług świadczonych przez ŚDS skorzystało 21 osób.

W zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi Gmina realizowała również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto, na terenie gminy działał Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością oraz Centrum Zdrowia Psychicznego w Świnoujściu.

W zakresie poradnictwa specjalistycznego gmina zapewniała wsparcie:

- psychologa,
- pedagoga,
- prawnika.

Poradnictwo prawne i psychologiczne było realizowane w wymiarze 10 godzin tygodniowo, 2 razy w tygodniu. Poradnictwo było realizowane w ramach zawartych umów zlecenia. Dodatkowo, w okresie podlegającym kontroli do kwietnia 2023 r. w ramach wolontariatu poradnictwo prawne świadczyła sędzia w stanie spoczynku. Poradnictwo socjalne było realizowane przez pracowników socjalnych w trakcie realizacji obowiązków służbowych.

W 2022 r. z poradnictwa specjalistycznego skorzystały 292 rodziny, natomiast w okresie od 1 stycznia 2023 r. do rozpoczęcia kontroli skorzystało 127 rodzin. Porady specjalistyczne odbywały się po uprzednim osobistym lub telefonicznym kontakcie z pracownikiem MOPR, w celu umówienia terminu wizyty.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w ramach, działającego w strukturze MOPR, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy świadczona również była pomoc psychologiczna i prawna. Prawnik przyjmował 2 razy w tygodniu, psycholog 1 raz w tygodniu. Po wcześniejszym uzgodnieniu z pracownikiem socjalnym była możliwość skorzystania również z mediacji.

Informacje o świadczonym poradnictwie były udzielane przez pracowników socjalnych oraz umieszczane na stronie internetowej, tablicy ogłoszeń znajdującej się w siedzibie MOPR oraz ulotkach.

(akta kontroli str. 38 – 40)

Dyrektor poinformowała, że MOPR w okresie podlegającym kontroli prowadził mieszkania chronione treningowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Prowadzenie mieszkania wspieranego dla osób niepełnosprawnych zostało zlecone Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. Gmina nie prowadziła innych mieszkań.

W diagnozie zawartej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w zakresie problemu bezdomności wskazano w słabych stronach brak mieszkania chronionego dla osób bezdomnych (str. 32 Strategii). Dyrektor poinformowała, że cyt. „(...) w toku realizacji Strategii i na podstawie wykonywanych badań socjologicznych (badania ankietowe wykonywane co trzy lata oraz rozeznanie w terenie pracowników socjalnych MOPR) nie wykazano potrzeb prowadzenia mieszkań chronionych.” Na potwierdzenie tych informacji Dyrektor MOPR przedłożyła wyciąg z Badania sytuacji świnoujskich rodzin z dziećmi do 18 roku życia.

(akta kontroli str. 40, 46 - 49)

Na terenie gminy nie funkcjonował dom pomocy społecznej o zasięgu gminnym. Dyrektor poinformowała, że cyt. „Zadanie polegające na kierowaniu osób do DPS realizowane są na bieżąco, podobnie jak finansowanie opłaty za ten pobyt. Nie ma zatem potrzeby DPS na terenie Miasta Świnoujście. Z uwagi na starzenie się mieszkańców w daleko idących planach rozważone zostanie utworzenie rodzinnego DPS. Dodatkowo Ośrodek na bieżąco otrzymuje informacje o wolnych miejscach w DPS na terenie województwa zachodniopomorskiego, a także z innych województw.”

(akta kontroli str.40)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
5. dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
6. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
7. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
8. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
9. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd,
10. schronienia,
11. sprawienia pogrzebu.

Z analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach za 2022 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2022 r. wynika, że MOPR w Świnoujściu zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 153,
- zasiłki okresowe – 117,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – 369, w tym specjalne zasiłki celowe – 195,
- schronienie – 148,
- posiłek – 46,
- świadczenie pieniężne – dożywianie – 256,
- usługi opiekuńcze – 265, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze – 9,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 6,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 4,
- kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 58,
- wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd -1,
- kontrakty socjalne – 21 kontraktów,
- pomoc udzielana w postaci wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 535 rodzin.

Przy doborze dokumentacji do analizy kontrolnej została zastosowana metoda polegająca na losowaniu określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu i wrześniu 2022 r.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,

- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. DSP.4210.614-s/22 z dnia 26 kwietnia 2022 r.,
 2. DSP.4210.538-s/22 z dnia 28 marca 2022 r.,
 3. DSP.4210.144-s/zm/22 z dnia 14 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
 4. DSP.4210.62-s/zm/22 z dnia 10 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
 5. DSP.4210.1095-s/22 z dnia 22 września 2022 r.,
 6. DSP.4210.142-s/22 z dnia 21 grudnia 2022 r.,
 7. DSP.4210.134-s/zm/22 z dnia 13 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
 8. DSP.4210.8-s/zm/22 z dnia 5 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
 9. DSP.4210.99-s/zm/22 z dnia 12 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
 10. DSP.4210.10-s/zm/22 z dnia 5 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca).
- (akta kontroli str. 50 - 52)

W ww. decyzjach administracyjnych w sposób nieprawidłowy oznaczono organ wydający decyzje administracyjne. Prawidłowym oznaczeniem organu w przypadku kontrolowanej jednostki jest Prezydent Miasta Świnoujścia, a nie jak wskazano w decyzjach Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

W przypadku decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy, wydawanych z upoważnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) organem wydającym decyzje, nadal wójt. Niniejsze stanowisko zostało wyrażone w aktualnym orzecznictwie sądów administracyjnych np. w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt II SAB/Go 102/23. W trakcie kontroli pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności prawidłowego wskazywania organu wydającego decyzje.

Kontrolowanym decyzjom został nadany tryb art. 130 § 4 k.p.a., zgodnie z którym decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

W aktach kontrolowanych spraw nie było oświadczeń, o których mowa w art. 127a k.p.a. Natomiast analiza kwestionariuszy wywiadów środowiskowych wykazała, że osoby ubiegające się o pomoc społeczną nie określiły kwoty pomocy o jaką się ubiegały. Jedynie w sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 7 stwierdzono zasadność zrealizowania decyzji w trybie art. 130 § 4 k.p.a. Strona została poinformowana o wysokości zasiłku stałego i oczekiwała świadczenia w takiej wysokości.

W opinii zespołu kontrolującego w kontrolowanych sprawach nie zachodziły przesłanki do nadania decyzjom trybu art. 130 § 4 k.p.a.
(akta kontroli str. 53 - 95)

Decyzja administracyjna wskazana w pkt 1 została zrealizowana przed dostarczeniem jej stronie. Wypłata pierwszego świadczenia nastąpiła 29 kwietnia 2022 r., natomiast decyzja została doręczona stronie 3 czerwca 2022 r. Realizacja decyzji przed dostarczeniem stronie stanowi naruszenie art. 110 § 1 k.p.a. - „Organ administracji

publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej”.
(akta kontroli str. 53 – 57)

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 2 w aktach sprawy znajdował się wydruk z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 21 marca 2022 r., z którego wynika, że klient został zaliczony do osób niepełnosprawnych o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, na okres do 31 marca 2024 r. W aktach kontrolowanej sprawy znajdowała się kserokopia orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która wpłynęła do MOPR dnia 5 kwietnia 2022 r., tj. po wydaniu decyzji administracyjnej w przedmiocie zasiłku stałego. Z przedłożonych dokumentów wynika, że zasiłek stały został przyznany na podstawie ww. wydruku, a nie na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Art. 107 ust. 5b pkt 6 ustawy wskazuje, że sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie m.in. orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Pouczono Dyrektora MOPR o zwiększeniu nadzoru nad prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi przez pracowników socjalnych, w szczególności nad kompletowaniem dokumentacji mającej wpływ na przyznawane świadczenia. Ponadto, strona wnioskiem z dnia 8 marca 2022 r. zwróciła się o pomoc na zakup leków (wniosek o pomoc w formie zasiłku stałego wpłynął do MOPR dnia 17 marca 2022 r.). W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego został przyznany zasiłek stały, natomiast w przedmiocie zasiłku celowego na zakup leków nie wydano żadnej decyzji. W kwestionariuszu wywiadu środowiskowego pracownik socjalny sformułował następujący wniosek, cyt. „Z powyższych informacji wynika, że Pan (...) nabył w marcu 2022 r. uprawnienia do otrzymania zasiłku stałego w wys. 719 zł na okres od 01.03.2022 r. do 31.03.2024 r. wraz z opłacaniem składki zdrowotnej. W związku z tym Klient będzie mógł ze swojego dochodu wykupić leki. Nie ma zatem potrzeby przyznawania Klientowi dodatkowej pomocy na ten cel”. W uzasadnieniu decyzji przyznającej zasiłek stały wskazano, cyt. „Wnioskiem z dnia 8 marca 2022 r. zwrócił się Pan z prośbą o przyznanie pomocy finansowej z przeznaczeniem na zakup leków. Wymienioną potrzebę może Pan zrealizować z otrzymanych środków finansowych z zasiłku stałego.” Postępowanie administracyjne w sprawie przyznania pomocy finansowej na zakup leków powinno zakończyć się decyzją administracyjną, o czym mowa w art. 104 § 1 k.p.a. - organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. W kontrolowanym przypadku MOPR zobowiązany był wydać decyzję administracyjną przyznającą zasiłek celowy na zgłoszoną potrzebę lub decyzję odmowną bądź ustalić ze stroną czy w przypadku, kiedy nabył prawo do zasiłku stałego nadal oczekuje pomocy finansowej na zakup leków.
(akta kontroli str. 58 – 70)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka

wniosku wraz z wymaganą dokumentacją (poza sprawą, w której zasiłek stały nie został przyznany na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności). Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne było nieprawidłowe) i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Osoby korzystające z zasiłku stałego zostały objęte ubezpieczeniem zdrowotnym, o którym mowa w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zgodnie z art. 38 ust. 3 ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób otrzymujących zasiłki okresowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. DSP.4211.400-o/23 z dnia 11 kwietnia 2023 r.,
2. DSP.4211.298-o/23 z dnia 6 marca 2023 r.,
3. DSP.4211.923-o/22 z dnia 18 lipca 2022 r.,
4. DSP.4211.508-o/22 z dnia 9 maja 2023 r.,
5. DSP.4211.1155-o/22 z dnia 11 października 2022 r.,
6. DSP.4211.4211-O/23 z dnia 16 stycznia 2023 r.,
7. DSP.4211.4211-O/23 z dnia 24 stycznia 2023 r.,
8. DSP.4211.438-o/23 z dnia 17 kwietnia 2023 r.,
9. DSP.4211.1153-o/22 z dnia 11 października 2022 r.,
10. DSP.4211.263-o/23 z dnia 22 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 96 - 101)

Wszystkie decyzje administracyjne dotyczące zasiłku okresowego zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Prawidłowym oznaczeniem organu jest Prezydent Miasta Świnoujścia, a nie jak wskazano w decyzjach Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. Stanowisko w tej sprawie zostało przedstawione na str. 11 niniejszego protokołu.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1 strona złożyła wniosek o pomoc finansową na żywność, opłatę mieszkania w kwocie 600 zł miesięcznie oraz na baterie do aparatów słuchowych oraz środków czystości i inne cele jak drobną odzież. Został przyznany cyt. „zasiłek okresowy z powodu długotrwałej choroby z przeznaczeniem na zakup odzieży, środków czystości oraz baterii do aparatów słuchowych”. Odrębnymi decyzjami administracyjnymi rozstrzygnięto pozostałe potrzeby.

Zasiłek okresowy przyznawany jest osobom/rodzinom o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a nie na określony cel. Wskazanie przeznaczenia zasiłku okresowego nosi znamiona zasiłku celowego.

W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2024 r. sygn. II SA/Sz 9/24 wskazano, że cyt. „Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Adresatem zasiłku okresowego nie jest osoba w rodzinie, nawet jeśli przyznanie świadczenia związane jest z okolicznościami dotyczącymi konkretnej osoby (niepełnosprawność, długotrwała choroba). Ustawodawca wychodzi tu z założenia, że skutki tych okoliczności odczuwa cała rodzina, a zasiłek okresowy ma wspomóc ich złagodzenie. Omawiane świadczenie nie jest przyznawane na zaspokojenie konkretnej potrzeby. Ma ono zapewnić okresowy dochód, którym świadczeniobiorca będzie dysponował w miarę swobodnie, zaspokajając podstawowe potrzeby bytowe.”

Termin realizacji świadczenia został ustalony w następujący sposób, cyt. „Wypłata będzie realizowana na Pana konto bankowe nr (...) w dniach od 14/04/2023, 15/05/2023, 15/06/2023”. Pierwsza realizacja świadczenia na konto nastąpiła 13 kwietnia 2023 r., a decyzja została dostarczona stronie 14 kwietnia 2023 r. Wykonanie decyzji nastąpiło przed jej dostarczeniem stronie. Stanowiło to naruszenie art. 110 § 1 k.p.a.

Ponadto, w podstawie prawnej wskazano art. 130 § 4 k.p.a., jednak w aktach kontrolowanej sprawy nie było oświadczenia strony o zrzeczeniu się prawa do odwołania, z kwestionariusza wywiadu środowiskowego wynikało, że strona nie określiła kwoty pomocy, o którą ubiegała się. W związku z powyższym nie było przesłanek do nadania decyzji trybu art. 130 § 1 k.p.a.
(akta kontroli str. 102 – 110)

Część decyzji została wykonana przed doręczeniem jej stronie, co stanowiło naruszenie art. 110 § 1 k.p.a., tj.:

- decyzja administracyjna wskazana w pkt 3 została dostarczona 26 września 2022 r., pierwsze świadczenie zrealizowano 19 lipca 2022 r., następne 11 sierpnia 2022 r.,
- decyzja administracyjna wskazana w pkt 4 w trakcie trwania kontroli nie została doręczona stronie, pierwsze świadczenie zrealizowano 12 maja 2023 r.,
- decyzja administracyjna wskazana w pkt 5 została wysłana za pośrednictwem operatora pocztowego 8 grudnia 2022 r., przesyłka nie została odebrana w terminie przez stronę, awizowana dwukrotnie, przesyłka wróciła do MOPR dnia 28 grudnia 2022 r., w rozstrzygnięciu decyzji wskazano, że zasiłek został zrealizowany 14 października 2022 r.,
- decyzja administracyjna wskazana w pkt 6 została doręczona 20 stycznia 2023 r., pierwsze świadczenie zrealizowano 19 stycznia 2023 r.,
- decyzja administracyjna wskazana w pkt 7 została doręczona 26 stycznia 2023 r., pierwsze świadczenie zrealizowano 30 stycznia 2023 r.,
- decyzja administracyjna wskazana w pkt 8 została doręczona 20 kwietnia 2023 r., pierwsze świadczenie zrealizowano 19 kwietnia 2023 r.,

- decyzja administracyjna wskazana w pkt 10 została doręczona 28 lutego 2023 r., pierwsze świadczenie zrealizowano 27 lutego 2023.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji wskazano art. 130 § 4 k.p.a., jednak w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w aktach spraw nie było oświadczeń strony o zrzeczeniu się prawa do odwołania, w trakcie postępowania administracyjnego strony nie określiły wysokości pomocy społecznej o którą się ubiegały.
(akta kontroli str. 212)

W decyzji wskazanej w pkt 5 strona ubiegała się o pomoc finansową na zakup żywności i opłacenie rachunków za prąd i gaz. Został przyznany zasiłek okresowy, realizowany w formie pieniężnej i niepieniężnej tj. przelewem na konto ENEA- sposób realizacji tej części zasiłku okresowego nie został ustalony ze stroną, jak również jego wysokość, a decyzja została zrealizowana w trybie art. 130 § 4 k.p.a. W aktach kontrolowanej sprawy nie było oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania. W ocenie zespołu kontrolującego, w tej sprawie nie zachodziły przesłanki do realizacji decyzji w trybie art. 130 § 4 k.p.a.

Ponadto, na zgłoszone konkretnie potrzeby został przyznany zasiłek okresowy, a nie zasiłek celowy. Stanowisko w tej sprawie zostało przedstawione na str. 13 - 14 niniejszego protokołu.

(akta kontroli str. 139 - 154)

Decyzja administracyjna wskazana w pkt 6 nie wskazywała powodu przyznania zasiłku okresowego. Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

(akta kontroli str. 155 - 160)

W sprawach zakończonych decyzjami administracyjnymi wskazanymi w pkt 7, 8, 9, 10 zasiłek okresowy został przyznany z powodu bezrobocia. Ustalono, że nie było podstaw do przyznania tego świadczenia z powodu bezrobocia, ponieważ osoby ubiegające się o pomoc społeczną nie były zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Decyzją wskazaną w pkt 7 został przyznany zasiłek okresowy od stycznia 2023 r. do kwietnia 2023 r. z powodu bezrobocia w kwocie po 388 zł miesięcznie. Klient w oświadczeniu złożonym w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie świadczeń z pomocy społecznej poinformował, że cyt. „Z zasiłku okresowego proszę przekazywać 150 zł na opłacenie czynszu.” Przyznany zasiłek okresowy w kwocie 388 zł był realizowany na konto spółdzielni mieszkaniowej zgodnie z dyspozycją klienta. Jednak realizacja zasiłku nastąpiła niezgodnie z oczekiwaniem strony, ponieważ świadczenie w całości było przekazywane na konto spółdzielni mieszkaniowej.

(akta kontroli str. 161 - 178)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, w większości kontrolowanych spraw dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, jedynie w sprawach ww. osoby, którym przyznano zasiłek okresowy z powodu bezrobocia nie posiadały statusu osoby bezrobotnej. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie,

rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. W kontrolowanej dokumentacji dochód klientów był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art.107 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne było nieprawidłowe) i wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. DSP.4212.5891-C/22 z dnia 17 lipca 2022 r.,
 2. DSP.4212.131-C/22 z dnia 24 stycznia 2022 r.,
 3. DSP.4212.135-c/23 z dnia 24 stycznia 2023 r.,
 4. DSP.4212.819-c/22 z dnia 30 czerwca 2022 r.,
 5. DSP.4212.1398-c/22 z dnia 20 grudnia 2022 r.,
 6. DSP.4212.1380-c/22 z dnia 13 grudnia 2022 r.,
 7. DSP.4212.1287-C/22 z dnia 25 listopada 2022 r.,
 8. DSP.4212.225-c/22 z dnia 14 lutego 2023 r.,
 9. DSP.4212.128-C/23 z dnia 15 stycznia 2023.,
 10. DSP.4212.1308-C/23 z dnia 1 grudnia 2022 r.,
 11. DSP.2412.379-c/23 z dnia 3 kwietnia 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
 12. DSP.4212.286-C/2022 z dnia 25 stycznia 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 13. DSP.4212.1402-C/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 14. DSP.4212.942-C/2022 z dnia 26 lipca 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 15. DSP.4212.295-C/2022 z dnia 25 stycznia 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 16. DSP.4212.245-C/22 z dnia 21 stycznia 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 17. DSP.4212.246-C/23 z dnia 15 lutego 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
 18. DSP.4212.778-C/22 z dnia 14 czerwca 2022 r. (specjalny zasiłek celowy),
 19. DSP.4212.388-c/23 z dnia 4 kwietnia 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
 20. DSP.4212.226-c/23 z dnia 14 lutego 2023 r. (specjalny zasiłek celowy).
- (akta kontroli str. 212 - 220)

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego przyznawana była na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, w

szczegółności na pokrycie w części lub całości wydatków na zakup żywności, odzieży, obuwia, opału oraz pokrycie kosztów zakupu leków.

W kontrolowanych sprawach, w decyzjach administracyjnych jako organ wydający decyzje nieprawidłowo wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnoujściu, zamiast Prezydent Miasta Świnoujścia. Stanowisko w tym zakresie zostało przedstawione na str. 11 niniejszego protokołu.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 12 stronie został przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 750 zł na zakup leków.

Wszystkim skontrolowanym decyzjom (poza decyzjami wskazanymi w pkt 15, 16, 17) nadano rygor natychmiastowej wykonalności, jednak w uzasadnieniu decyzji nie wskazano ważnego interesu strony.

Organ nadając rygor natychmiastowej wykonalności musi uzasadnić na jakich przesłankach opiera się nadając rygor, np. jeżeli decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na wyjątkowo ważny interes strony, należy wskazać o jaki interes chodzi.

Kontrola wykazała, że część świadczeń została zrealizowana przed doręczeniem decyzji stronie, co stanowiło naruszenie art. 110 § 1 k.p.a. Były to świadczenia przyznane następującymi decyzjami administracyjnymi:

1. DSP.4212.286-C/2022 z dnia 25 stycznia 2022 r. – doręczono 1 lutego 2023 r., realizacja pierwszego świadczenia nastąpiła 28 stycznia 2022 r.,
2. DSP.4212.942-C/2022 z dnia 26 lipca 2022 r. – doręczono 10 sierpnia 2023 r., realizacja pierwszego świadczenia nastąpiła 28 lipca 2023 r.,
3. DSP.4212.778-C/22 z dnia 14 czerwca 2022 r. – doręczono 3 sierpnia 2022 r., realizacja pierwszego świadczenia nastąpiła 15 czerwca 2022 r.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 11 stronie przyznano pomoc na zakup leków w wysokości 280 zł. Z wyceny leków wynikało, że koszt leków wynosił 274,94 zł. Przyznanie świadczenia w kwocie przewyższającej koszt zakupu leków było bezpodstawne. Pouczono Dyrektora o konieczności przyznawania pomocy finansowej zgodnie z dokonanymi ustaleniami oraz zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy. (akta kontroli str. 221 – 266)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne było nieprawidłowe) i wskazywały okres, na jaki zostały przyznane zasiłki celowe oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Przy czym w myśl art. 50 ust. 4 ustawy specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W toku kontroli ustalono, że w okresie podlegającym kontroli usługi opiekuńcze świadczyło 29 opiekunów w miejscu zamieszkania. Opiekunki świadczące usługi w dni robocze zatrudnione były na umowę o pracę, opiekunki świadczące usługi w soboty, niedziele i święta zatrudnione były w ramach umowy cywilna – prawnej.

W trakcie kontroli ustalono, że osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadały odpowiednie wykształcenie. Osoby świadczące specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadały również odpowiedni staż pracy, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Osoby realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi były zatrudnione na umowę o pracę.

W 2022 r. z usług opiekuńczych skorzystało 256 osób, a w 2023 r. do dnia kontroli 207 osób.

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało w 2022 r. – 9 osób, a w 2023 r. – 9 osób.

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 r. skorzystało 6 osób, a w 2023 r. 8 osób.

Dyrektor poinformowała, że Ośrodek sprawował nadzór nad jakością i zakresem świadczonych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób korzystających z usług opiekuńczych w następujący sposób, cyt. „Kierownik Działu Usług opiekuńczych poprzez kontakt telefoniczny z klientami, którzy zgłaszają różne sprawy i problemy, przy okazji tych kontaktów prowadzona jest rozmowa dotycząca jakości świadczenia usług przez opiekunki. W ramach nadzoru nad jakością świadczonych usług odbywają się odwiedziny klientów i kontrola opiekunek w środowisku, bieżące rozmowy z opiekunkami dotyczące zmieniających się potrzeb klientów. Informacje o jakości świadczonych usług pozyskiwane są od pracowników socjalnych, którzy przeprowadzają aktualizacje wywiadów środowiskowych. Ponadto, DUO korzysta z panelu zarządzania usługami społecznymi „Dobre wsparcie” i z aplikacji zainstalowanych na telefonach służbowych opiekunek. Korzystanie z tego programu umożliwia monitorowanie pracy opiekunek w ciągu dnia pracy, łącznie z ich lokalizacją oraz czasem wykonywania danej usługi. Również umożliwia opiekunkom szybki dostęp do harmonogramu pracy, zakresu świadczonych usług i innych ważnych informacji czy uwag niezbędnych do zapewnienia pomocy podopiecznym. Od 1 kwietnia 2023 r. MOPR korzysta z Panelu zarządzania usługami społecznymi poza programem Region dobrego wsparcia, którego termin realizacji minął 31 marca 2023 r.”

Sposób realizacji usług opiekuńczych w kontrolowanym okresie regulowała Uchwała Nr XXVI/217/2004 Rady Miasta Świnoujście z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze, zmieniona:

- Uchwałą Nr XXXIX/333/2005 Rady Miasta Świnoujście z dnia 28 kwietnia 2005 r. zmieniającą uchwałę w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze,
- Uchwałą Nr LX/487/2022 Rady Miasta Świnoujście z dnia 24 marca 2022 r. zmieniającą uchwałę w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze.

W okresie objętym kontrolą odpłatność wynosiła:

- za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 17,50 zł,
- za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychiatrycznymi
 - do 30 kwietnia 2023 r. - 27,91 zł,
 - od 1 maja 2023 r. - 48,94 zł.

(akta kontroli str. 278 - 291)

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. UO/289/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r.,
2. UO/428/2022 z dnia 27 września 2022 r.,
3. UO/474/2022 z dnia 10 listopada 2022 r.,
4. UO/447/2022 z dnia 17 października 2022 r.,
5. UO/276/2022 z dnia 20 czerwca 2022 r.,
6. UO/415/2022 z dnia 21 września 2022 r.,
7. UO/112/2022 z dnia 21 lutego 2022 r.,
8. UO/291/2022 z dnia 20 czerwca 2022 r.,
9. UO/448/2022 z dnia 17 października 2022 r.,
10. UO/244/2022 z dnia 18 maja 2022 r.,
11. SOU/A/4/2022 z dnia 19 kwietnia 2022 r.,
12. SOU/A/1/2022 z dnia 19 kwietnia 2022 r.,
13. SUO/A/5/2023 z dnia 31 marca 2023 r.,
14. SUO/A/18/2022 z dnia 22 grudnia 2022 r.,
15. SUO/A/3/2023 z dnia 14 lutego 2023 r.,
16. SUO/A/5/2022 z dnia 26 kwietnia 2022 r.,
17. SUO/A/15/2022 z dnia 9 grudnia 2022 r.,
18. SUO/A/3/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r.,
19. SUO/6/2023 z dnia 12 kwietnia 2023 r.,
20. S/7/2022 z dnia 29 września 2022 r.,
21. S/8/2022 z dnia 29 września 2022 r.,
22. S/6/2022 - decyzja zmieniająca decyzję z dnia 29 kwietnia 2022 r.,
23. S/1/2022 decyzja zmieniająca decyzję z dnia 17 stycznia 2022 r.,
24. S/1/23 z dnia 20 lutego 2023 r.,
25. S/2/2023 z dnia 27 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 267 - 277)

W ww. decyzjach administracyjnych w sposób nieprawidłowy wskazano organ wydający decyzje administracyjne, zamiast Prezydent Miasta Świnoujścia wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. Stanowisko w tym zakresie zostało przedstawione na str. 11 niniejszego protokołu.

Skontrolowanym decyzjom został nadany tryb art. 130 § 4 k.p.a., jednak analiza kwestionariuszy wywiadów środowiskowych wykazała, że nie wszystkie zagadnienia dotyczące przyznanych usług opiekuńczych rozstrzygnięte w decyzjach administracyjnych zostały ustalone z osobami ubiegającymi się o pomoc. Osoby ubiegające się o pomoc w formie usług opiekuńczych wyraziły zgodę na ponoszenie odpłatności za usługi opiekuńcze, ale z analizy kontrolowanych akt wynika, że nie zostały poinformowane o koszcie 1 godziny usług opiekuńczych, wynikającym z uchwały Rady Miasta. Osoby ubiegające się o pomoc w formie usług opiekuńczych nie określały okresu na jaki oczekują pomocy. W jednym przypadku (sprawa zakończona decyzją wskazaną w pkt 14) strona wskazała, że oczekuje przyznania pomocy od 1 stycznia 2023 r.

W opinii zespołu kontrolującego wątpliwym jest, czy rozstrzygnięcia zawarte w decyzjach było faktycznie zgodne z żądaniem stron.

W przypadku odpłatnych świadczeń, realizowanych przed upływem terminu do wniesienia odwołania, zasadnym jest informowanie o odpłatności za przyznane świadczenie.

Zdaniem zespołu kontrolującego, do realizacji zapisu art. 130 § 4 k.p.a. w części dotyczącej zgodności z żądaniem strony należałoby ustalanie w przypadku usług opiekuńczych okresu przyznanego świadczenia oraz wysokości odpłatności za przyznane usługi. O czym poinformowano Dyrektora w trakcie kontroli.

Ponadto, w aktach kontrolowanych spraw nie było oświadczeń o zrzeczeniu się prawa do odwołania.

W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi terminowo wywiadami środowiskowymi. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne było nieprawidłowe). Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze i miejsce ich świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.
(akta kontroli str.292 - 339)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Ustalono, że Ośrodek prowadził karty czasu pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, do których nie wniesiono uwag.

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w

formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. DSP.4227.518-zm.o/22 z dnia 23 marca 2023 r.,
 2. DSP.4227.789-zm.o/22 z dnia 27 czerwca 2022 r.,
 3. DSP.4227.693a-zm.o/22 z dnia 23 maja 2022 r.,
 4. DSP.4227.714-zm.o/22 z dnia 30 maja 2022 r.,
 5. DSP.4227.1096-o/22 z dnia 23 września 2022 r.,
 6. DSP.4227.504-o/23 z dnia 8 maja 2023 r.,
 7. DSP.4227.471-zm.o/22 z dnia 10 marca 2022 r.,
 8. DSP.4227.561-zm.o/22 z dnia 6 kwietnia 2022 r.,
 9. DSP.4227.514-zm.o/23 z dnia 11 maja 2023 r.,
 10. DSP.4227.1397-o/22 z dnia 20 grudnia 2022 r.
- (akta kontroli str. 340 - 348)

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 10 wywiad na rzecz osoby umieszczonej w DPS został odwzorowany na kwestionariuszu wywiadu środowiskowego część I. Zgodnie ze wzorem kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego określonym w rozporządzeniu, wywiad dotyczący małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przeprowadza się z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu środowiskowego część II, o czym pouczono Dyrektora w trakcie kontroli.
(akta kontroli str. 348)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kierowanie do środowiskowego domu samopomocy

Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. W myśl art. 51a ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Sprawdzono wybraną na podstawie założonej metody dokumentację osób korzystających z usług środowiskowego domu samopomocy:

1. DSP.4228.816-śds/22 z dnia 30 czerwca 2022 r.,
2. DSP.4228.1439-śds/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.,
3. DSP.4228.1435-śds/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.
(akta kontroli str. 349)

Tryb kierowania do środowiskowego domu samopomocy określa § 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r., poz. 249) zgodnie, z którym wnioski o skierowanie do domu na pobyt dzienny lub całodobowy składa się do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie, dołączając zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie, a także orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.

Przyznanie pomocy poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które zawierały dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, wyczerpująco opisywały sytuacje klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. W ww. decyzjach administracyjnych w sposób nieprawidłowy wskazano organ wydający decyzje administracyjne, zamiast Prezydent Miasta Świnoujścia wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. Stanowisko w tym zakresie zostało przedstawione na str. 11 niniejszego protokołu. Decyzje wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.
(akta kontroli str. 349)

Innych uwag nie wniesiono.

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo, m.in. do schronienia jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych, jest ośrodkiem wsparcia.

W kontrolowanym okresie szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych regulowała Uchwała NR XXII/175/2019 Rady Miasta Świnoujście z dnia 6 grudnia 2019 r. Uchwała nie określała odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Ponadto, wskaźnik odpłatności wyrażony w procentach, w ocenie zespołu kontrolującego był nieprecyzyjny, tj. do 30 %, do 45 %, do 60 %. W uchwale nie określono zasad różnicowania odpłatności w jednym przedziale, zwłaszcza że określone wskaźniki odpłatności wyrażone w procentach dawały możliwość dużej rozpiętości.

Po zakończeniu kontroli Rada Miasta Świnoujście podjęła Uchwałę Nr XIV/93/2025 dnia 27 lutego 2025 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, która ustalała odpłatność za schronienie w schronisku dla osób bezdomnych i schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Wskaźnik odpłatności wyrażony w procentach, w ocenie zespołu kontrolującego również jest nieprecyzyjny, tj. schronisko dla osób bezdomnych - do 30 %, do 40 %, do 60 %, do 70 %, do 80 %; schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – do 50 %, do 60 %, do 70 %, do 80 %, do 90 %. W uchwale nie określono zasad różnicowania odpłatności w jednym przedziale, zwłaszcza że określone wskaźniki odpłatności wyrażone w procentach mają dużą rozpiętość. Zespół kontrolujący rekomenduje uzupełnienie uchwały poprzez wskazanie zasad dotyczących różnicowania odpłatności w przedziale lub ustalenie konkretnego wskaźnika odpłatności, bez możliwości różnicowania.

(akta kontroli str. 354 – 357)

Sprawdzono na podstawie założonej metody wybraną dokumentację osób otrzymujących pomoc w formie schronienia przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. DSP.4222.54-sch/22 z dnia 13 lipca 2022 r.,
2. DSP.4222.10-sch/23 z dnia 22 lutego 2023 r.,
1. DSP.4222.54-sch/22 z dnia 14 września 2022 r.,
2. DSP.4222.17-sch/23 z dnia 6 marca 2023 r.,
3. DSP.4222.43-sch/22 z dnia 6 czerwca 2022 r.,
4. DSP.4222.6-sch/22 z dnia 21 stycznia 2022 r.,
5. DSP.4222.73-sch/22 z dnia 5 października 2022 r.,
6. DSP.4222.78-sch/22 z dnia 24 października 2022 r.,
7. DSP.4222.51-sch/22 z dnia 5 lipca 2022 r.,
8. DSP.4222.41-sch/22 z dnia 31 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 350 – 352)

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Podczas czynności kontrolnych ustalono, że przed wydaniem pierwszej decyzji przyznającej wsparcie w formie tymczasowego schronienia, był podpisywany kontrakt socjalny z osobą przebywającą w schronisku dla osób bezdomnych. W przypadku wydania kolejnej decyzji administracyjnej, kontrakt socjalny nie był zawierany. Dyrektor Ośrodka złożyła wyjaśnienie, cyt. „Do chwili obecnej pracownik socjalny MOPR w Świnoujściu zawierał kontrakt socjalny z osobą ubiegającą się o przyznanie tymczasowego schronienia w sytuacji, kiedy osoba ta była umieszczana w schronisku, nawet jak miało to miejsce kilka razy w roku. Nie zawierano dotąd kolejnych kontraktów socjalnych z osobami, które stale przebywają w schronisku tzn. od dnia pierwszego przyjęcia nie opuściły schroniska ani razu. Postępowanie takie nie wynikało z zaniedbania czy złej woli pracownika socjalnego, tylko z takiej a nie innej interpretacji przepisów ustawy o pomocy społecznej.”

Wyjaśnienie nie zostało przyjęte.

Osoba bezdomna, przez cały okres pobytu w schronisku jest zobowiązana do współdziałania w rozwiązywaniu swoich problemów, a tym samym do podpisania i realizacji postanowień kontraktu socjalnego.

Przyznanie pomocy w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych, poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które zawierały dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, wyczerpująco opisywały sytuacje klientów. Dochód był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.
(akta kontroli str. 353 – 356)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 6 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

W związku z powyższym sprawdzono wybraną na podstawie założonej metody dokumentację osób, którym wydano decyzję o przyznaniu zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, ze środków własnych gminy:

1. DSP.4212.577-c/22 z dnia 11 kwietnia 2022 r.,
2. DSP.4212.522-c/22 z dnia 5 kwietnia 2022 r.,
3. DSP.4212.1-C/22 z dnia 4 stycznia 2022 r.,
4. DSP.4212.546-C/22 z dnia 31 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 358 - 359)

W ww. decyzjach administracyjnych w sposób nieprawidłowy wskazano organ wydający decyzje administracyjne, zamiast Prezydent Miasta Świnoujścia wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. Stanowisko w tym zakresie zostało przedstawione na str. 11 niniejszego protokołu.

We wszystkich kontrolowanych sprawach postępowanie administracyjne zostało utrwalone na nieprawidłowym kwestionariuszu wywiadu środowiskowego, tj. w sprawach zakończonych decyzjami administracyjnymi wskazanymi w pkt 1,3 postępowanie utrwalono na kwestionariuszu wywiadu cz. IV, natomiast w sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 2, 4 była to cz. I kwestionariusza wywiadu. Zgodnie z obowiązującym na dzień kontroli wzorem kwestionariusza wywiadu określonym w rozporządzeniu ustalenia wywiadu środowiskowego powinny być utrwalone na kwestionariuszu wywiadu cz. VII. Stanowiło to naruszenie ww. przepisów.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, na potwierdzenie zdarzenia losowego, znajdowały się wycinki prasowe, zdjęcia obrazujące zniszczenia. Zasadnym wydaje się dołączenie do akt sprawy poświadczenia ze Straży Pożarnej o pożarze. Pracownik socjalny w każdej ze spraw szczegółowo ustalił zakres strat i potrzeb.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 3 dochód został ustalony na podstawie zaświadczenia o wynagrodzeniu, które wskazywało tylko wysokość netto. Było to sprzeczne z art. 8 ust. 3 ustawy, który wskazuje, że za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Pouczono Dyrektora o konieczności ustalania dochodu osób ubiegających się o pomoc społeczną zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy oraz wzmożenia nadzoru nad prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi.

(akta kontroli str. 360 - 398)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Poza jedną sprawą dochód był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne było nieprawidłowe) i wskazywały przeznaczenie zasiłku oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawienie pogrzebu

W kontrolowanym okresie w Gminie Świnoujście zasady sprawienia pogrzebu były uregulowane w Uchwale Nr XXVI/219/2004 Rady Miasta Świnoujście z dnia 29 czerwca 2004 r.

W kontrolowanym okresie Ośrodek zorganizował 22 pogrzeby. Kontroli poddano 5 spraw. W aktach kontrolowanych spraw znajdował się akt zgonu oraz faktura za zrealizowaną usługę. W badanych sprawach pracownicy socjalni ustalali, czy osoby uprawnione do pochówku zajmą się organizacją pochówku. W przypadku osób zmarłych, pobierających świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, MOPR występował o zwrot kosztów pogrzebu do ZUS.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki ustanowione przez sąd

Ośrodek Pomocy Społecznej, na podstawie art. 53a ustawy wypłaca wynagrodzenie za sprawowanie opieki, ustalone przez sąd. Udzielenie świadczenia nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W kontrolowanym okresie MOPR realizował wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki dla 1 osoby. Wysokość realizowanego świadczenia była zgodna z postanowieniem sądu, na wniosek opiekuna świadczenie było przekazywane na wskazane przez niego konto bankowe.

Bez uwag.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niefinansowe)

Zgodnie z art. 6 pkt 12 ustawy praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Praca socjalna może być prowadzona:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być realizowana w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni MOPR w Świnoujściu świadczyli pracę socjalną na rzecz:

- osób starszych i niepełnosprawnych,
- rodzin z dziećmi,
- osób uzależnionych,
- osób zagrożonych eksmisją z mieszkania.

W ramach podejmowanych działań proponowano wsparcie mediatora, motywowano do podjęcia leczenia odwykowego, monitorowano warunki mieszkaniowe oraz sytuację rodziny, w tym sprawdzono zgłoszenie dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania rodziny, zaproponowano wsparcie psychologa mówiącego po ukraińsku.

Podejmowane działania były interdyscyplinarne, tj. podjęto współpracę z dzielnicowym, pielęgniarką środowiskową, pedagogiem szkolnym.

Pracę socjalną dokumentowano w notatkach służbowych sporządzanych w wersji elektronicznej w systemie POMOST i w wersji papierowej.

Pracownicy socjalni na bieżąco informowali, uczestników zajęć w Klubie Seniora i dziennym domu pomocy, o dostępnej ofercie pomocowej MOPR.

W ramach działań środowiskowych tworzona była baza osób chętnych do świadczenia pomocy w ramach wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej.

MOPR w Świnoujściu nie realizował projektów socjalnych.

Dyrektor MOPR poinformowała, że cyt. „Na terenie miasta Świnoujście nie ma zakładu karnego. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu nie ma podpisanej współpracy z Zakładami Karnymi. Osoby przebywające w ZK, w przypadku zwrócenia się z zapytaniem do MOPR otrzymują pisemną odpowiedź, poleca się wówczas by po opuszczeniu ZK stawili się w MOPR. Osoby, które opuszczają ZK i zwracają się do MOPR o pomoc otrzymują wsparcie finansowe, poradnictwo specjalistyczne,

świadczona jest praca socjalna w kierunku ustabilizowania sytuacji zawodowej, mieszkaniowej i finansowej (pomoc w znalezieniu zatrudnienia). Osoby, które opuściły ZK a nie mają swojego miejsca zamieszkania mogą skorzystać z pomocy w formie schronienia.”

W okresie podlegającym kontroli MOPR współpracował z organizacjami pozarządowymi:

- Fundacja Speak Up,
- Caritas Polska,
- Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

W okresie podlegającym kontroli MOPR w Świnoujściu podpisał porozumienie o współpracy partnerskiej przy realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa z Fundacją Speak Up. W okresie podlegającym kontroli gmina Świnoujście udzielała wsparcia w ramach Programu POPŻ – w 2022 r. wydano 262 skierowania, w 2023 r. wydano 294 skierowania.

(akta kontroli str. 41, 399 - 403)

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontroli poddano następujące kontrakty socjalne:

1. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 6 marca 2023 r.,
2. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 5 czerwca 2022 r.,
3. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 12 kwietnia 2023 r.,
4. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 12 kwietnia 2023 r.,
5. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 13 stycznia 2023 r.,
6. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 5 października 2022 r.,
7. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 3 stycznia 2022 r.,
8. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 6 marca 2023 r.,
9. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 15 kwietnia 2022 r.,
10. [tekst wyłączony z jawności] z dnia 7 listopada 2022 r.

Kontrakty zawierane były w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W kontraktach socjalnych do określonych celów ogólnych i szczegółowych wskazano działania, niezbędne do osiągnięcia celów. W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny oraz dokonał oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanych kontraktów.

VI. Program „Posiłek w szkole i w domu”

Dyrektor kontrolowanej jednostki poinformowała, że Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu udzielał pomocy w zakresie dożywiania, zgodnie z uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie Świnoujście dodatkowo regulowały:

- Uchwała Nr III/25/18 Rady Miasta Świnoujście z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- Uchwała Nr LXXIV/573/2023 Rady Miasta Świnoujście z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023 oraz określenia zasad zwrotu wydatków od osób objętych programem w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

MOPR w Świnoujściu w ramach Programu realizował świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz posiłki. Z pomocy w ramach Programu w 2022 r. skorzystało 434 osoby, a w 2023 r. do dnia kontroli 329 osób.

W 2022 r. pomoc w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 419 osób, a w 2023 r. do dnia kontroli 324 osoby.

W 2022 r. pomoc w formie posiłku otrzymało 46 osób, w 2023 r. do dnia kontroli 37 osób. Z pomocy w formie posiłku korzystały wyłącznie dzieci i młodzież.

W 2022 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 6,51 zł, a w 2023 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 8 zł. Średnia wysokość świadczenia pieniężnego w 2022 r. wynosiła 366 zł, w 2023 r. wynosiła 448 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się w następujących jednostkach oświatowych:

w 2022 r.

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 2 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 4 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 6 w Świnoujściu,
 - Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Świnoujściu,
- koszt posiłku - pełnego obiadu wynosił 6 zł, od XI 2022 r. – 8 zł;

- Przedszkole Miejskie nr 1 w Świnoujściu,
 - Przedszkole Miejskie nr 9 w Świnoujściu,
 - Przedszkole Miejskie nr 11 w Świnoujściu,
- koszt posiłku – pełnego obiadu – wynosił 5,85 zł, od XII 2022 r. 7,85 zł;

- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Smolnicy,
- koszt posiłku - pełnego obiadu wynosił 7,50 zł, od IX 2022 r. 9,50 zł.

W 2023 r.

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 2 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 4 w Świnoujściu,
 - Szkoła Podstawowa nr 6 w Świnoujściu,
 - Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Świnoujściu,
- koszt posiłku – pełnego obiadu – wynosił 8 zł;

- Przedszkole Miejskie nr 9 w Świnoujściu,
 - Przedszkole Miejskie nr 10 w Świnoujściu,
- koszt posiłku – pełnego obiadu – wynosił 7,85 zł;
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Smolnicy,
- koszt posiłku – pełnego obiadu – wynosił 9,50 zł.

Dyrektor MOPR poinformowała, że kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawowali dyrektorzy placówek, w których były wydawane posiłki oraz właściwa miejscowo stacja sanitarno – epidemiologiczna.

Dzieci objęte pomocą w formie posiłku spożywały te same posiłki, co pozostałe dzieci. Posiłki w szkołach były realizowane w okresie ferii świątecznych. W czasie ferii zimowych uczniowie korzystali z posiłków wydawanych w placówce dyżurnej. W wakacje posiłki nie były realizowane w szkołach, wówczas rodzina mogła otrzymać wsparcie pieniężne na zakup posiłku lub żywności.
(akta kontroli str. 405 - 409)

Sprawdzono wybraną na podstawie założonej metody dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności oraz posiłki przyznane na podstawie następujących decyzji:

świadczenie pieniężne

1. DSP.4212.33 - C/23 z dnia 10 stycznia 2023 r.,
2. DSP.4212.446 - C/23 z dnia 24 kwietnia 2023 r.,
3. DSP.4212.31 - c/23 z dnia 10 stycznia 2023 r.,
4. DSP.4212.208 - c/23 z dnia 7 lutego 2023 r.,
5. DSP.4212.85 - C/23 z dnia 17 stycznia 2023 r.,
6. DSP.4212.511-c/23 z dnia 11 maja 2023 r.,
7. DSP.4212.405-c/23 z dnia 11 kwietnia 2023r.,
8. DSP.4212.399-c/23 z dnia 11 kwietnia 2023 r.,
9. DSP.4212.107-c/23 z dnia 17 stycznia 2023 r.,
10. DSP.4212.297-c/23 z dnia 6 marca 2023 r.,

(akta kontroli str. 410 – 414)

posiłek

11. DSP.4212.218-C/23 z dnia 8 lutego 2023 r.,
12. 4212.1054-c/22 z dnia 12 września 2022 r.,
13. DSP.4212.15-C/22 z dnia 5 stycznia 2022 r.,
14. DSP.4212.180-C/23 z dnia 1 lutego 2023 r.,
15. DSP.4212.301-c/22 z dnia 21 stycznia 2022 r.,
16. DSP.4212.174-C/23 z dnia 31 stycznia 2023 r.,
17. DSP.4212.469-c/23 z dnia 24 kwietnia 2023 r.,
18. DSP.4212.108-c/23 z dnia 17 stycznia 2023 r.,
19. DSP.4212.302-c/23 z dnia 19 marca 2023 r.,
20. DSP.4212.1217-C/22 z dnia 26 października 2022 r.

(akta kontroli str. 488 - 490)

Decyzje administracyjne przyznające świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz posiłku zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne. Zamiast Prezydent Miasta Świnoujścia wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Wszystkim skontrolowanym decyzjom administracyjnym przyznającym świadczenie pieniężne oraz posiłek nadano tryb art. 108 § 1 k.p.a. W decyzjach administracyjnych wskazano, że cyt. „Rygor natychmiastowej wykonalności decyzji nadano w oparciu o art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego ze względu na ważny interes strony”, przy czym nie wskazano o jaki interes strony chodzi.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.a. decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 9 lutego 2024 r., sygn. II SA/GI 1779/23 wskazał, że cyt. „Rozstrzygnięcie w części dotyczącej nadania rygoru natychmiastowej wykonalności powinno spełniać kryteria przewidziane w art. 107 k.p.a. Tym samym winno być stosownie uzasadnione”.

Kontrola wykazała, że część świadczeń została zrealizowana przed odbiorem decyzji przez stronę. Stanowi to naruszenie art. 110 § 1 k.p.a.

Były to świadczenia przyznane następującymi decyzjami administracyjnymi:

1. DSP.4212.33 - C/23 z dnia 10 stycznia 2023 r.,
2. DSP.4212.446 - C/23 z dnia 24 kwietnia 2023 r.,
3. DSP.4212.208-c/23 z dnia 7 lutego 2023 r.,
4. DSP.4212.85-C/23 z dnia 17 stycznia 2023 r.,
5. DSP.4212. 107-c/23 z dnia 17 stycznia 2023 r.,
6. DSP.4212.297-c/22 z dnia 6 marca 2023 r.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 7 strona otrzymywała świadczenie uzupełniające w kwocie 500 zł. Świadczenie to prawidłowo nie zostało wliczone do dochodu, ale w części A w pkt 10 kwestionariusza wywiadu pn. Aktualna łączna wysokość dochodu (zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) wskazano również świadczenie uzupełniające ZUS jako dochód. Z diagnozy sytuacji osoby oraz wniosków pracownika socjalnego sporządzonego w kwestionariuszu wywiadu z dnia 3 kwietnia 2023 r. wynika, że klient otrzymuje również zasiłek stały, który nie został uwzględniony w dochodzie ustalonym do świadczenia pieniężnego zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. W związku z art. 8 ust. 4 ustawy zasiłek stały stanowi dochód, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy i powinien stanowić dochód do pomocy.

Ponadto, osoba ubiegająca się o pomoc społeczną była dłużnikiem alimentacyjnym, co miesiąc dokonywała wpłaty kwoty 100 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego. Strona wcześniej nie wywiązywała się z obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci. W aktach kontrolowanej sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające ten fakt. Dochód ustalony do ustalenia prawa do świadczeń z pomocy społecznej został pomniejszony o kwotę wpłacaną do komornika Sądowego na rzecz ZUS. Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego. Zespół kontrolujący zakwestionował prawidłowość ustalonego dochodu, tj. dochód nie powinien być pomniejszony o wysokość należności wpłacanych do komornika sądowego tytułem należności na rzecz ZUS. Na tę okoliczność Dyrektor złożyła wyjaśnienie, cyt. „W świetle definicji dochodu zawartej w art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy

społecznej nie ma znaczenia jakie alimenty i w jaki sposób są świadczone na rzecz innych osób. Odliczeniu od dochodu podlega kwota alimentów świadczona na rzecz innych osób, w tym także kwota alimentów zaległych płaconą dobrowolnie przez wnioskodawcę, jak również egzekwowana przez przymusowe zajęcie komornicze. A zatem wszystkie alimenty, także zaległe i płacone jako fundusz alimentacyjny pomniejszą dochód osoby wypełniającej obowiązek alimentacyjny. W MOPR Świnoujście interpretacja tego przepisu poparta jest orzecznictwem sądów w tym zakresie (na przykład Wyrok NSA z dnia 1 czerwca 2017 r. I OSK 556/16, Wyrok WSA w Olsztynie z dnia 16 kwietnia 2019 r. II SA/OI 195/19, Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 30 kwietnia 2021 r. II SA/Po 802/20)".

Naczelny Sąd Administracyjny w Uchwale z dnia 8 listopada 2021 r. I OPS 2/21 wyraził pogląd, że cyt. „Alimenty, o których mowa w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nie stanowią należności uiszczanych przez dłużnika alimentacyjnego, czy to dobrowolnie czy też podlegających ściąganiu w drodze egzekucji sądowej, na rzecz funduszu alimentacyjnego.”

W związku ze stanowiskiem wyrażonym w Uchwale NSA alimenty płacone na rzecz funduszu alimentacyjnego nie podlegają odliczeniu od dochodu.

Zgodnie z art. 15 § 1 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r., poz. 935 ze zm.) naczelny sąd administracyjny podejmuje uchwały mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych. Ww. uchwała NSA została podjęta w związku z wnioskiem Prokuratora Generalnego, który wniósł o podjęcie uchwały, wyjaśniającej interpretację art. 8 ust. 3 pkt 3 ustawy, którego stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych. W związku z powyższym stanowisko NSA jest wiążące.

(akta kontroli str. 441 – 454)

W rozstrzygnięciu decyzji wskazanej w pkt 12 nie wskazano kosztu posiłku. Z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcie jest jednym z najważniejszych elementów decyzji, kształtującym prawa i obowiązki strony, w związku z musi być sformułowane w sposób precyzyjny.

W decyzjach wskazanych w pkt 11, 15, 16, 17, 18, 19 w podstawie prawnej nie wskazano Uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Program Posiłków w szkole i w domu.

W decyzjach administracyjnych wskazanych w pkt 14 i 20 w podstawie prawnej nie przywołano Uchwały Nr LXXIV/573/2023 Rady Miasta Świnoujście z dnia 26 stycznia 2023 r. Z uwagi na fakt, że dochód na osobę w rodzinie w ww. sprawach był wyższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie zasadnym było wskazanie w podstawie prawnej wymienionej uchwały.

W sprawie rozstrzygniętej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 20, stronie przyznano świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności dla dzieci w październiku 2022 r. w wysokości 300 zł. Dla dzieci zostały również przyznane posiłki w szkole: dla jednego dziecka od października do grudnia 2022 r., dla drugiego dziecka od listopada do grudnia 2022 r. Z uwagi na fakt, że w październiku 2022 r. jednocześnie przyznano posiłek i świadczenie pieniężne, co jest niezgodne z założeniami Programu, Dyrektor Ośrodka złożyła następujące wyjaśnienie, cyt. „W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu pomoc w ramach programu Posiłki w szkole i w domu w

postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności czy opłacenia posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach przyznawana jest zamiennie. Jeżeli w danym miesiącu dziecku zostały przyznane posiłki w szkole, wówczas nie otrzymuje już wsparcia w postaci świadczenia pieniężnego na zakup żywności. W decyzji nr DSP.4212.1217-C/22 z dnia 26 października 2022 r. dla Pani (...) świadczenie w wysokości 300 zł w październiku 2022 r. zostało przyznane na zabezpieczenie potrzeb związanych z zakupem żywności lub posiłku dla dzieci w dni wolne od szkoły – soboty i niedziele. A także z uwagi na fakt, że na dzień wydania decyzji nie było możliwości zgłoszenia i opłacenia posiłków w szkole w październiku 2022 r. dla córki (...) – dziewczynka nie jadła w tym okresie obiadów w szkole, a takiej pomocy oczekiwała wnioskodawczyni. Pomoc w postaci opłacenia posiłku dla córki (...) przyznano od listopada 2022 r.” Wyjaśnienie przyjęto.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 14 strona w trakcie wywiadu środowiskowego zwróciła się również o pomoc finansową na opłatę wizyty u lekarza. Z diagnozy sytuacji rodziny, wniosków pracownika socjalnego wynika, że cyt. „Uzgodniono z klientką, iż wizytę u dr. (...) pokryje z własnych środków.” Jednak, ustalenia nie zostały zapisane w cz. B wywiadu, nie została wydana w tym przedmiocie żadna decyzja administracyjna. Pouczono Dyrektora o wzmożeniu nadzoru nad prowadzonym postępowaniem administracyjnym przez pracowników socjalnych. (akta kontroli str. 493 – 566)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz posiłków poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. (oznaczenie organu wydającego decyzję administracyjną było nieprawidłowe). Decyzje administracyjne wskazywały okres obowiązywania świadczeń oraz terminy wypłat w przypadku świadczenia pieniężnego. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 48.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu należy ocenić pozytywnie z uchybieniami. Przyczyną uchybień był niewystarczający nadzór Dyrektora Ośrodka nad wykonywaniem zadań.

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia odpowiedzialna jest Pani Gabriela Poniedziałek – Petruk, która w okresie poddanym kontroli sprawowała funkcję Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Poprzednia kontrola kompleksowa w MOPR w Świnoujściu przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 1-3 lutego 2017 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej za okres

od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Dyrektorowi Ośrodka zalecono rzetelnie wypełniać sprawozdanie z realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej. W toku kontroli ustalono, że zalecenie zostało zrealizowane.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń. Protokół sporządzono dnia 16 kwietnia 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Świnoujście, 5 maja 2025 r.

Dyrektor kontrolowanej jednostki

Agata Tarnawska

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu

Kontrolujący

Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki

Iwona Szczygieł – strażnik inspektor wojewódzki

Właściwe podpisy na oryginale

Klauzula anonimizacji:

Zakres wyłączenia:

informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.

Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:

art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27

WZPS-3.431.1.2.2025.MW
Egzemplarz nr 2

kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylecia dyrektywy 95/46/WE

Osoba, która dokonała wyłączenia:
Dyrektor/Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:
art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)